

практику «шефства» комерційних структур над навчальними закладами з можливістю використання цього факту при проведенні піар-кампаній та в інших комерційних цілях.

Література:

1. Дошкільна освіта України у 2014 році: статистичний бюлетень / Відп. ред. О. Кармазіна. – К.: Державна служба статистики України, 2015. – 89 с.
2. Загальноосвітні навчальні заклади України на початок 2014/15 навчального року: статистичний бюлетень / Відп. ред. О. Кармазіна. – К.: Державна служба статистики України, 2015. – 100 с.
3. Національні рахунки освіти у 2013 році: статистичний бюлетень / Відп. ред. О. Кармазіна. – К.: Державна служба статистики України, 2015. – 81 с.
4. Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України на початок 2014/15 навчального року: статистичний бюлетень / Відп. ред. О. Кармазіна. – К.: Державна служба статистики України, 2015. – 169 с.
5. Паращенко Л. Приватні школи в Україні: уверх сходами, які ведуть донизу / Л. Паращенко, В. Громовий // Освітня політика: Портал громадських експертів. – 2013. – 29.11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://education-ua.org/ua/articles/143-privatni-shkoli-v-ukrajini-uverkh-skhodami-yaki-vedut-donizu>
6. Рейтинг приватних (альтернативних) шкіл Києва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.teddyclub.org/uk/article/podgotovka-k-shkole/1485-rejting-chastnyh-alternativnyh-shkol-po-kievu/>
7. Стігліц Дж. Е. Економіка державного сектора / Пер. з англ. А. Олійник, Р. Сільський / Дж. Е. Стігліц. – К.: Основи, 1998. – 854 с.
8. Government expenditure on education, total (% of GDP) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.indexmundi.com/facts/indicators/SE.XPD.TOTL.GD.ZS/map/Europe>

1.2. ОСВІТА МОЛОДІ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПРОТИРІЧЧЯ

Петіна О. М.

аспірант

Кіровоградський національний технічний університет

XXI століття в усіх сферах життєдіяльності людини і суспільства висуває нові вимоги. Це ставить перед людиною, а отже, і перед освітою – сферою, що готує молоде покоління до життя, – небачені раніше завдання. Так, значимість освіти для підвищення конкурентоспроможності молоді в умовах інноваційного розвитку економіки, заснованої на знаннях, важко переоцінити. Динамічний розвиток цивілізації значною мірою зумовлений нарощенням інтелектуального

потенціалу людства і, перш за все, його молодій генерації. Відтак закономірно, що держава, яка прагне забезпечити сталий прогрес суспільства, розглядає освіту як ключову передумову його соціально-економічного, політичного і культурного піднесення.

Висока невизначеність ринку праці, істотна зміна змісту професійної діяльності, а також ускладнений процес самостійного працевлаштування випускників вищих навчальних закладів формують нові вимоги до характеристик сучасних фахівців, які закладаються в основу освітніх програм.

У сучасному світі освіта – складне і багатоманітне суспільне явище, сфера передачі, засвоєння і переробки знань та соціального досвіду. Освіта для молоді є саме тим фундаментом, на якому вона повинна будувати своє майбутнє і майбутнє своєї держави. Це обґрунтовується тим, що освіта надає людині широкий кругозір та ерудицію. Саме завдяки знанням розвивається моральні цінності людей, суспільство та поведінка в ньому. Не можна розглядати освіту молоді у відриві від соціально-економічних змін у суспільстві. На думку Дж. К. Грейсон і К. О'Дейл, сучасна освіта, з одного боку, є сумою «пізнавальних навичок», а з іншого боку, це розвиток особистісної сфери, оволодіння учнями навичками колективної поведінки. Ці автори вважають, що існує безпосередній зв'язок освіти в країні з її конкурентоспроможністю на світовому ринку. Так, громадянам конкурентоспроможної країни необхідно мати такі якості [1]: високий або середній рівень функціональної грамотності; певні основи знань в галузі математики, статистики, наукової методології; здатність спостерігати за процесами, аналізувати їх, інтерпретувати результати і здійснювати дії; знання про світ (маються на увазі знання в галузі історії, географії, економіки та мовна підготовка); уміння працювати в колективі; здатність нести відповідальність; здатність постійно вчитися і пристосовуватися до змін.

Безсумнівно, що конкурентоспроможним може бути фахівець, який володіє творчою уявою й самостійністю мислення. Значну увагу творчому вихованню та освіті молоді приділяв у своїх роботах П. Л. Капіца, який

відзначає, що завдання освіти не тільки давати людині всебічні знання, необхідні для того, щоб стати повноцінним громадянином, але і розвивати в ньому самостійність мислення, необхідну для розвитку творчого сприйняття навколишнього світу [2].

Цивілізація й освіта перебувають у тісному взаємозв'язку. Це пояснюється тим, що впродовж останніх років у системі освіти України сталися значні зміни, зумовлені трансформаціями в усіх сферах життя суспільства. Характерною рисою еволюції системи освіти в Україні стали реформи, спрямовані головним чином на узгодження сучасних потреб суспільства з тими процесами, які відбуваються в освітній галузі. Визначальним вектором змін у системі освіти стала її адаптація до загальноєвропейських освітніх принципів, форм та механізмів. Серед чинників, які зумовлюють відносно високий рівень освіти в Україні, слід віднести обов'язкову середню освіту та ціннісні орієнтації українців, серед яких освіта займає перші позиції.

В Україні конституційно закріплена обов'язковість повної загальної середньої освіти для всіх громадян держави. Загальна середня освіта визнається основною складовою неперервної освіти.

Так, рівень залученості молоді до початкової, середньої і вищої освіти, взятих разом, у 2013 р. становив серед жінок 93,2%, а серед чоловіків – 87% [3, с. 95]. Але аналіз даних щодо кількості осіб, які навчалися в закладах освіти з 2005/2006-го по 2013/2014 навчальні роки, показує, що їх чисельність зменшується, а різниця за вказаний період становить 1 957 000 осіб. Так, порівняно з 2005/2006 навчальним роком, коли у навчальних закладах України навчалось 8 605 000 осіб, у 2013/2014 навчальному році - лише 6 648 000 громадян [4, с. 410]. Це є наслідком негативних демографічних процесів, які відбуваються в Україні.

За даними Державної служби статистики України, станом на 1 вересня 2014 р. всіма формами освіти було охоплено 98,5 % дітей віком від 6 до 18 років, що постійно проживають на території України. Із загальної кількості дітей шкільного віку з різних причин не навчалися 20 345 осіб (0,52%). У

загальноосвітніх навчальних закладах навчалися 89,2% дітей шкільного віку, 4,2 % – у професійно-технічних навчальних закладах, 5,1% – на основних відділеннях ВНЗ усіх рівнів акредитації (табл. 1) [5, с. 87].

Таблиця 1

Показники охоплення освітою дітей шкільного віку в Україні станом на 1 вересня 2014 року

	Кількість дітей віком 6-18 років усього, осіб	З них навчаються в навчальних закладах для здобуття повної загальної середньої освіти		В тому числі					
				у загальноосвітніх навчальних закладах усіх ступенів		у професійно-технічних навчальних закладах		на основних відділеннях вищих навчальних закладів усіх рівнів акредитації	
		осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%
Усього дітей:	3 914 951	3 853 613	98,5	3 491 506	89,2	164 501	4,2	197 606	5,1
з них дівчат:	1 912 254	1 885 627	98,6	1 717 471	89,8	67 282	3,5	100 874	5,3

Джерело: дані Державної служби статистики України [5, с. 87]

Згідно з висновком Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, виділяють шість макрорегіонів освіти з центрами в Києві, Дніпропетровську, Донецьку, Львові, Одесі, Харкові, зони впливу яких охоплюють всю країну. Названі регіони характеризуються найвищим освітнім потенціалом в Україні, а відтак – і найвищим рівнем розвитку освітнього комплексу. Для регіонів, представлених нижчим потенціалом освіти (Закарпатська, Івано-Франківська, Кіровоградська, Черкаська та ін. області), властиві середній і відносно низький рівні розвитку освітнього комплексу.

Помітною тенденцією розвитку освіти в Україні є зменшення чисельності загальноосвітніх навчальних закладів з 22,2 тис. у 2000/2001 навчальному році – до 17,6 тис. у 2014/2015 навчальному році. Переважно це сталося внаслідок закриття вечірніх шкіл і навчальних закладів у сільській місцевості та зменшення чисельності учнів в них у зв'язку із демографічними змінами, що відбуваються в Україні (з 6764 тис. у 2000/2001 навчальному році – до 3757 тис. у 2014/2015 навчальному році) [5, с. 16]. Крім того, відбувається зменшення

частки закладів професійно-технічної освіти і вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації та відповідне зменшення чисельності учнів, які навчаються у навчальних закладах зазначеного типу.

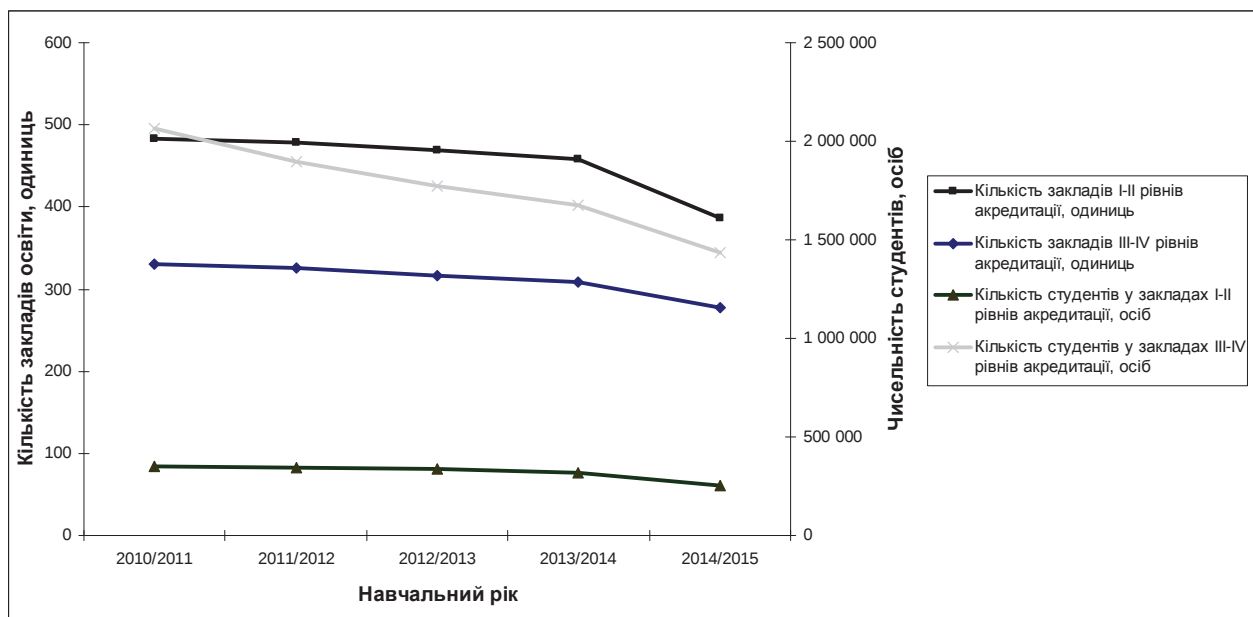

Рис. 1. Кількість вищих навчальних закладів та чисельність студентів ВНЗ в Україні у 2010-2015 рр. (на початок навчального року)

Джерело: побудовано автором на основі даних [6, с. 8]

Згідно з даними Державної служби статистики України, у 2014/2015 навчальному році налічувалося 664 вищі навчальні заклади (ВНЗ) I–IV рівнів акредитації, в яких навчалось 1 689,2 тис. осіб. У 387 ВНЗ I–II рівнів акредитації навчалось 251,3 тис. осіб. У 277 ВНЗ III–IV рівнів акредитації навчалось 1 437,9 тис. осіб [6, с. 14, 20-21].

Динаміка змін у мережі вищих навчальних характеризується зменшенням їх загальної кількості. У період з 2010 р. по 2015 р. спостерігалось зменшення кількості закладів ВНЗ I–II рівнів акредитації майже на 20% (з 483 до 387 відповідно), а контингент студентів скоротився на 28,5% (з 351 тис. до 251 тис. осіб). Щодо ВНЗ III–IV рівнів акредитації, то порівняно з 2010 р. кількість ВНЗ III–IV рівнів акредитації зменшилась на 6,1% (з 330 до 277) (рис. 1) [6, с. 8].

Відносно стабільною залишається частка приватних ВНЗ. На початку 2014/2015 навчального року в Україні ліцензовано 144 недержавних ВНЗ (у тому числі – 80 ВНЗ III–IV рівнів акредитації), в яких навчалось 127,5 тис. осіб (7,55% загальної кількості студентів ВНЗ в країні) [6, с. 9]. Підготовка фахівців

у недержавних ВНЗ здійснювалася переважно за такими напрямками: економіка, менеджмент, право, українська та іноземні мови, інші спеціальності гуманітарного профілю.

Одним із найважливіших показників місця вищої освіти в економіці є показник чисельності студентів з розрахунку на 10 тис. населення. У 1995 р. кількість студентів у розрахунку на кожні 10 тис. населення у світі, в середньому, становила 143 особи, а в розвинених країнах – 411 осіб на кожні 10 тис. населення. В Україні у 2000 р. чисельність студентів у розрахунку на кожні 10 тис. населення становила 392 особи, у 2005 р. – 578, у 2013 р. – 452 особи (у тому числі 380 осіб – студенти ВНЗ III–IV рівнів акредитації) [3, с. 99].

Безперечно, що у сучасних умовах, особливо, коли вищу освіту здобувають все більше і більше випускників закладів середньої та професійно-технічної освіти, вища школа набуває в національній системі освіти особливого значення та активізує спроби посилити свій вплив на зміст та якість вищої освіти. Зазначене явище є загальносвітовою тенденцією. Так, ще у 2000 р. Міжнародна організація з розвитку вищої освіти (Task Force on Higher Education), яка спонсорується Всесвітнім банком і ЮНЕСКО, відзначала, що «вища освіта безперечно є новою межею розвитку освіти у все більшій кількості країн» [7].

Таблиця 2

Охоплення молоді вищою освітою за 1990-2012 рр.

Показник	1990	1995	2000	2005	2010	2012
Навчається в системі вищої освіти, осіб	1638	1541	1931	2710	2491	2170
% вікової групи 20-24 роки	49,6	42,2	53,8	71,4	67,5	64,1
% вікової групи 18-23 роки	40,4	35,5	45,6	59,0	52,3	58,0

Джерело: підрахунки Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи за даними Державної служби статистики України [3, с. 100]

Загальна динаміка чисельності студентів ВНЗ в Україні демонструє зростання показників охоплення молоді вищою освітою. Так, за інформацією Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, у

віковій групі 18–23 роки частка молоді, яка здобуває вищу освіту, зросла із 45,6% у 2000 р. до 58,0% у 2012 р. (табл. 2). У віковій групі 20-24 роки частка молоді, яка здобуває вищу освіту, також збільшилась з 53,8% у 2000 р. до 64,1% у 2012 р. Пікові значення такого збільшення припадають на 2005-2010 рр., після чого спостерігалось незначне зменшення цього показника. Загалом зазначені дані свідчать, що дві третини української молоді 18–23 років навчалися в системі вищої освіти.

У свою чергу, масовізація вищої освіти актуалізує проблему якості освіти, стає потужним стимулом для формування системи управління якістю освіти на державному рівні. Спостерігається небезпека розширення доступу до вищої освіти як інституційної пастки, вихід з якої з часом буде все більше ускладнюватися.

Таблиця 3

Показники міграційної мобільності студентів за 2001-2014 рр.

Роки	Чисельність іноземних студентів, осіб	Чисельність українських студентів за кордоном, осіб	Іноземні студенти, % від загальної кількості студентів
2001	17 210	-	0,8
2004	15 622	25 188	0,6
2006	29 614	25 866	1,0
2008	32 066	27 214	1,14
2010	35 066	37 674	1,33
2011	42 715	-	1,85
2012	48 934	-	2,26
2013	59 391	-	2,9
2014	56 933	46 342	3,37

Джерело: підрахунки Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи за даними Державної служби статистики України [3, с. 101; 6, с. 102; 8]

Варто також зазначити, що у системі вищої освіти зростала й кількість іноземних студентів. Так, з 2001-го по 2014 рр. число іноземних студентів у країні збільшилось більш ніж в три рази (на 330,81%). У загальній чисельності студентів їх частка зросла з 0,8% у 2001 р. до 3,37% у 2014 р. На початку 2014 р. 664 українських ВНЗ прийняли майже 60 тис. іноземних студентів із 146 країн. Це дозволило залучити значну суму коштів до бюджетів ВНЗ України. Серед іноземних студентів, які навчалися в Україні, налічувалося 1,75

тис. громадян Китаю, 9,25 тис. громадян Азербайджану, 1,81 тис. громадян Росії. Необхідно зазначити, що освітній ринок України становить близько 1,5% світового ринку освіти, що є сумірним із обсягами відповідних ринків Австрії, Швеції та Швейцарії [3, с. 103] (табл. 3).

Позитивним слід вважати переважання експорту освітніх послуг над імпортом, тобто приїзду іноземних студентів над виїздом українських студентів на навчання до інших країн. Але, орієнтація української молоді на здобуття освіти за кордоном все ж є однією із найважливіших сучасних тенденцій у сфері освіти. Є всі підстави очікувати на посилення цієї тенденції і в майбутньому. З одного боку, це забезпечує входження української молоді до європейського простору вищої освіти, а з іншого – є втратою державою ринку освіти, а в подальшому й ринку праці, тому що значна частина студентів після закінчення навчання за кордоном не повертається до України. Прагнучи отримати освіту за кордоном, українська молодь активно звертається до різних спеціалізованих фондів і пропоновані ними річні стипендії не тільки покривають витрати на навчання та проживання, але й є значно більшими, ніж офіційна середня заробітна плата фахівця з вищою освітою в Україні.

Доцільно не забувати також про те, що вища освіта відіграє потужну роль на ринку праці – у вищій школі працює значна кількість персоналу, багато студентів «відстрочують» свій вихід на ринок праці, отримуючи певний час професійні компетенції. Зазначену роль університетів як «соціального сейфу» підкреслював Зигмунт Бауман: «Завдання професійної підготовки поступово, але невпинно переміщуються від університетів, і це повсюдно відображається зменшенням бажання держави їх фінансувати із суспільних фондів. Неважко запідозрити, що університети значною мірою завдячують досі стабільним рівнем притоку студентів своїй несподіваній, але бажаній ролі тимчасових притулків у суспільстві, враженим тимчасовим безробіттям; структури, що дозволяє молоді на декілька років відстрочити на кілька років знайомство з жорсткими реаліями ринку праці» [9].

Розділяємо думку М. В. Вачевського, який вважає, що держава в нинішніх умовах повинна надавати пріоритет розвитку науки, зберегти той науковий потенціал України, який є, а одночасно зосереджувати першочергову увагу на освіту, наукові кадри, сприяти проведенню наукових досліджень у всіх галузях народного господарства. Необхідно формувати з шкільної парти українську інтелігенцію [10, с. 164]. Складною проблемою для підняття якості молоді освіти в Україні є сучасний стан науково-дослідницької діяльності у цій сфері. Світовою практикою доведено, що лише тісне поєднання освіти з наукою є запорукою забезпечення високої якості освіти та належного інтелектуального супроводу державотворення. Тимчасом відомо, що сьогодні українська наука перебуває в критичному стані, який не тільки не відповідає потребам сучасної якісної освіти, а й створює реальну загрозу безпеці держави.

Для нашої країни життєво важливими стають проблеми збереження наукових шкіл, передачі традицій, навичок і досвіду проведення досліджень, розвитку нових наукових напрямів, підходів до науки як засобу практичного обґрунтованого розвитку держави. Хоча до наукових установ та навчальних закладів останніми роками приходять чимало молодих фахівців, але, на жаль, значна частина їх звільняється, не пропрацювавши й двох-трьох років. І найбільшою перепорою для залучення молоді до науки є недостатній, зважаючи на потреби цієї вікової групи, рівень державної підтримки.

У сучасному молодіжному середовищі особистісні цінності, прагнення дедалі більше концентруються на сферах бізнесу, політики, інформаційного обслуговування. Нині для творчої особистості з'явилося чимало нових професій, які дають змогу реалізувати свій потенціал, креативні здібності. До того ж, беззаперечним фактом стало різке зниження в суспільстві престижу наукової праці. Змінюється і характер самої науки: сьогодні спостерігаємо «сплав» науки й таких нових форм інтелектуального знання, як високі технології, програмне забезпечення тощо. Нині молоді надзвичайно важко знайти своє місце в науковому менеджменті: навіть найобдарованіші не в змозі стати керівниками невеличких науково-дослідних лабораторій. Водночас

реформування системи наукової діяльності неможливе без омолодження її менеджменту.

Тож, вважаємо, що освіта молоді – проблема комплексна, її вирішення припускає взаємодію та співпрацю різних структур: державних органів влади, служби зайнятості населення, сфери освіти і комітетів у справах молоді. Одним з напрямків діяльності є сприяння додатковій освіті молоді через організацію і функціонування профільних клубів і центрів додаткової освіти. Щоб запобігти появі нових безробітних, необхідно вести систематичну роботу профорієнтації з абітурієнтами, яка повинна сприяти особі в професійному самовизначенні з урахуванням не тільки потреб і можливостей, але і ситуації на ринку праці.

До того ж, принцип масовості в сучасній освіті породжує зниження загальної активності та зацікавленості студентів у навчанні. Саме тому варто активувати мотиваційний фактор у навчанні. Життєва та професійна необхідність вивчення певної дисципліни має стати визначальною замість міністерської догматичності, яка взагалі нечутлива до потреб та запитів суспільства і ринку. Орієнтація на амбітних та перспективних студентів, навіть якщо їх не багато, має стати пріоритетною для керівництва та викладацького складу ВНЗ.

Отримання освіти є, безсумнівно, однією з головних цінностей молодого покоління, а її відсутність відповідно хвилює молодь, особливо якщо це жителі мегаполісів. В останні роки зростає конкурс до ВНЗ. Але цей факт не так легко інтерпретувати. Не можна стверджувати, що молодь потяглася саме до знань. Підвищення кількості абітурієнтів може бути пов'язано, наприклад, з погіршенням рівня освіти, полегшенням вступу до ВНЗ або ж, якщо це стосується юнаків – з відстрочкою від армії.

На жаль, в нашій країні є ще одна проблема. Якщо молода людина отримує певну професійну освіту, то це не завжди означає, що вона отримає гідну роботу на ринку праці. Звідси низька цінність освіти в сфері науки та виробництва. Все більшу цінність набувають «офісні» спеціальності. І як

наслідок через такий потік на подібні спеціальності саме в цих областях падає рівень навчання в навчальних закладах.

Якщо раніше молодому поколінню не соромно було одержувати робітничі професії, і тоді освіта дійсно розглядалася як цінність, то зараз молодь йде здобувати освіту не за своїми уподобаннями, за престижем спеціальностей. Але з іншого боку, із розвитком техніки, науки та інформаційних технологій зростає кількість спеціальностей і відповідно зростає вибір молодого покоління при вступі до ВНЗ.

Також кваліфікація молоді не збігається з вимогами виробництва. Таким чином, система освіти відтворює саму себе. Йде підготовка кадрів заради підготовки. Як показують результати досліджень, в даний час лише половина випускників усіх ланок професійної школи знаходять роботу за своїм фахом, а інші виявляються на вільному ринку праці. Причини такої ситуації криються не тільки в об'єктивних обставинах, таких, як: зниження рівня виробництва, зростання рівня безробіття, низький рівень доходів населення. Найважливішою причиною невідповідності отриманої освіти та місця роботи є характер ціннісних орієнтацій і життєвих планів самої молоді.

Так, аналіз розглянутих протиріч призводить до розуміння одного з парадоксів соціального розвитку суспільства. Соціальний ресурс молоді зменшується, а її вплив на сфери освіти, зайнятості і все суспільство зростає. В умовах ринкових відносин молодь раніше включається в трудову діяльність, реально впливаючи на зміст праці і на відношення до нього. За допомогою молоді відбувається зміна стереотипів соціальної поведінки: від «жити, щоб працювати» до «вчитися і працювати, щоб жити». Йде процес злиття прагматичних і ціннісних цілей праці, переплетіння освітньої та трудової діяльності молоді. Незважаючи на деяку категоричність суджень при розгляді суперечностей, виявлені тенденції вже неможливо не враховувати у процесі формування молодіжної політики як держави в цілому, так і окремих регіонів.

Для вирішення означених протиріч у розвитку освіти молоді необхідно надати можливість всім без винятку проявити свої таланти і свій творчий

потенціал, що означає можливість для кожного молодого громадянина реалізувати свої життєві плани. Досягнення цієї мети вимагає перегляду етичних та культурних аспектів освіти.

Отже, для *вирішення проблем та протиріч в сфері освіти пропонуємо наступні заходи:*

- децентралізація системи вищої освіти, реальна автономізація ВНЗ (включно з економічною діяльністю), розвиток приватного сектора освітньої галузі з одночасним запровадженням системи оцінювання якості освіти, що базується на незалежних агенціях оцінювання якості;
- реструктуризація та оптимізація державного замовлення на підготовку спеціалістів з участю роботодавців для приведення державного замовлення у відповідність до реальних потреб секторів національної економіки;
- розвиток системи освіти протягом життя;
- усунути істотні диспропорції системи вищої освіти та вдосконалити мережу ВНЗ, тому що масовість вищої освіти породжує проблему якості;
- подальший розвиток експортного потенціалу вищої освіти України з метою отримання економічних результатів, прискорення модернізації освіти та посилення впливу й престижу України у світі;
- активне впровадження у програми вищої освіти підприємницької складової, передусім у плані набуття студентами практичних навичок, необхідних для ведення самостійної економічної діяльності, а також отримання ними необхідних знань щодо законодавства та практики бізнесу в Україні і за кордоном;
- створити нові стандарти вищої освіти, адже лише за цих умов можна починати формування інноваційних програм, навчальних планів і діаграм підготовки бакалаврів, магістрів, докторів та реформування системи управління у вищій школі;
- цілеспрямована просвітницька робота з метою об'єктивного інформування батьків та абітурієнтів, зацікавленої громадськості щодо

цінності тих чи інших спеціальностей на вітчизняному і міжнародному ринку праці;

- кардинальне зменшення обсягу гуманітарних та непрофільних курсів, переведення більшої частини таких дисциплін у курси за вибором;
- запровадження програм «робота+навчання», за якими частина зароблених коштів йде на оплату навчання і підвищується рівень практичних навичок; зміна системи навчання в галузях, де швидко змінюються потреби роботодавців;
- закриття коледжів, основною місією яких є вступ до університету без ЗНО; розвиток коледжів, що дають професії, за якими потім реально працюють випускники без масового переходу до ВНЗ;
- реструктуризувати системи середньої загальноосвітньої профільної школи, професійно-технічної та вищої освіти в їх тісному взаємозв'язку, оскільки існує значний розрив між потребами суспільства та освітою;
- створення в університетах недорогих систем додаткової освіти з можливістю залучення якісних тренерів (маркетинг-менеджмент-економіка-особистий розвиток-іноземні мови) замість обов'язкового навчання за багатьма непрофільними дисциплінами;
- «розширення рамок» у запровадженні інноваційних систем освіти для якісних ВНЗ; розробка норм та нормативів щодо становлення та розвитку молоді в освітній сфері;
- сприяння працевлаштуванню молоді, створення умов для її інтелектуального самовдосконалення і творчого розвитку, формування гуманістичних цінностей у молодих громадян;
- реорганізація та вдосконалення системи підготовки та підвищення кваліфікації молодих кадрів;
- збільшення грантової фінансової підтримки в рамках різноманітних освітніх програм;

- розвиток наукової та інноваційної діяльності в освіті, підвищення якості освіти на інноваційній основі; інформатизація освіти, вдосконалення бібліотечного та інформаційно-ресурсного забезпечення освіти і науки;
- збільшення обсягу витрат держави на освіту, що є інвестиціями в майбутнє.

В даному контексті вважаємо за доцільне запропонувати *додаткові заходи для розвитку науки в університетах:*

- визначення та усунення бюрократичних перешкод для розвитку академічної мобільності та горизонтальних зв'язків науковців (зокрема, перешкод для стажувань, відряджень та проведення і відвідування конференцій);
- встановлення вимог щодо знання англійської мови (використовуючи стандартні тести TOEFL, IELTS чи системи рівнів знання) для освітніх адміністраторів та викладачів-науковців;
- ранній відбір кращих студентів до посиленних програм із залученням до наукової роботи та додатковими стимулами (спеціальна стипендія, кращі умови в гуртожитку);
- розширення співробітництва з науковими установами (спільна аспірантура, створення кафедр в наукових установах, створення програм підвищення кваліфікації викладачів в наукових установах, участь наукових установ в акредитації програм навчання).

Отже, виходячи із сучасних умов в Україні, необхідно усвідомлювати кардинальну потребу суспільних зрушень у напрямку інноваційного розвитку та економіки знань. Підбиваючи підсумки, варто сказати, що в Україні поки що дуже мало зроблено для того, щоб науковий потенціал системи освіти був реалізований не тільки у формі високої якості учбового процесу, але і шляхом відкриттів, винаходів і міжнародного патентування. Тому, основною метою розвитку освіти молоді країни повинно бути визначення оптимального балансу між включенням країни в процеси глобалізації і підтримкою національних специфічних проблем та елементів освітнього процесу. Немає сумнівів у тому,

що лише завдяки консолідації зусиль державної влади та громадянського суспільства, формуванню реальної державно-громадської системи управління освітою можна здійснити реальні й ефективні реформи в освітній галузі.

Література:

1. Ангеловский А. А. Проблема взаимосвязи дополнительного профессионального образования и рыночной конкурентоспособности специалистов / А. А. Ангеловский // Дополнительное профессиональное образование. - 2007. - № 5. - С. 7-11.
2. Капица П. Л. Некоторые принципы творческого воспитания и образования современной молодежи / П. Л. Капица // Вопросы философии. - 1971. - № 7. - С. 60-68.
3. Стратегічні пріоритети молодіжної політики: освіта, зайнятість, житло: щоріч. доп. Президенту України, Верховній Раді України про становище молоді в Україні (за підсумками 2013 року) / М-во молоді та спорту України, Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики; [редкол.: Надтока Г. М., д. істор. н., гол. ред. колегії; Болтівець С. І., д. психол. н.; Рябенко В. О., к. філос. н.; Митрофанський С. В., Білий А. І., Галайко Б. М., канд. істор. н.]. - К., 2014. - 368 с.
4. Статистичний щорічник України за 2013 рік / За ред. О. Г. Осауленка. - К.: ТОВ «Видавництво «Консультант», 2014. - 536 с.
5. Загальноосвітні навчальні заклади України на початок 2014/15 навчального року: стат. бюл. / відп. за вип. О. О. Кармазіна. - Київ: Державна служба статистики України, 2015. - 100 с.
6. Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України на початок 2014/15 навчального року: стат. бюл./відп. за вип. О.О. Кармазіна. -Київ: Державна служба статистики України, 2015.-169 с.
7. Task Force on Higher Education and Society. Higher education in Developing countries: Peril and promise. Washington, DC: The World Bank/UNESCO, February 2000. – 144 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://siteresources.worldbank.org/INTAFRREGTOPTEIA/Resources/Peril_and_Promise.pdf.
8. Щорічно за кордон виїжджають вчитися 20 тисяч українських студентів [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://alnews.com.ua/news>.
9. Бауман Зигмунт. Индивидуализированное общество / Пер. с англ. под ред. В. Л. Иноземцева. - М.: Логос, 2005. - 390 с.
10. Вачевський М. В. Соціально-економічні проблеми науково-технічної творчості: Теорія, практика. - Львів: Каменярь, 2001. - 206 с.